

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a Bizottságtól a Tanácshoz, az Európai Parlamenthez, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz és a Régiók Bizottságához érkezett közleményről, amely megadja az irányelveket az EQUAL közösségi kezdeményezésnek a munkaerőpiacra kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés és egyenlőtlenség minden formája elleni küzdelem új módszereire vonatkozó nemzetek közötti együttműködéssel foglalkozó második fordulójához – A jó ötletek szabad áramlása

(COM(2003) 840 végleges)

(2004/C 241/09)

2004. január 5-én a Bizottság úgy döntött, hogy az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 262. cikke értelmében konzultál az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal a Bizottságtól a Tanácshoz, az Európai Parlamenthez, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz és a Régiók Bizottságához érkezett közleményről, amely megadja az irányelveket az EQUAL közösségi kezdeményezésnek a munkaerőpiacra kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés és egyenlőtlenség minden formája elleni küzdelem új módszereire vonatkozó nemzetek közötti együttműködéssel foglalkozó második fordulójához – „A jó ötletek szabad áramlása” címen.

A Bizottság tárgybeli munkájának elvégzéséért felelős Foglalkoztatási, Szociális és Állampolgársági Osztály 2004. május 5-én fogadta el a véleményt. (Az előadó Sharma úr volt.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 409. plenáris ülésén (június 2-i megbeszélésén) 185 igen, 1 nem szavazat és 9 tartózkodás mellett a következő véleményt fogadta el:

1. A közlemény tartalma

1.1 A jelen közlemény célja kettős. Szemlélteti az EQUAL néhány korai eredményét, rámutat az ígéretes gyakorlatra, amely már hozzájárulhat a munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetés és egyenlőtlenség kezelésének új módszereihez – „A jó ötletek szabad áramlása” címmel. Kijelöli az EQUAL második fordulójának helyszínét is, megerősítve a program elveit és felépítését, valamint bemutatva annak szakmai részleteit.

1.2 Ebben a korai állapotban az EQUAL leginkább látható sikere a partnerség, amelynek célja, hogy összehozza azokat a szereplőket, akik együttműködnek a Fejlesztési partnerség keretén belül a sokirányú problémák integrált megközelítésének kialakítása érdekében.

1.3 Az EQUAL felépítése magába integrálta a jó kormányzás legfontosabb vonásait, mivel hűsbavágó politikai kérdésekkel foglalkozik, és az intézményi határok felett és azokon túl dolgozik.

1.4 Az EQUAL elfogad egy tematikus megközelítést, majd a konzultációt követően a tagállamok egyetértének abban, hogy a második fordulóra változatlanul hagyják az EQUAL témáit.

1.5 Az EQUAL program az európai bővítést először a 2. fordulóban veszi figyelembe. Ennek következtében az összes téma közül a roma népesség és az emberkereskedelem áldozatainak támogatása keresettebb lesz, mivel ezeknek a kihívásoknak a nagyságrendje jelentősen megnő.

1.6 Az EQUAL jó alkalmat nyújt az új tagállamoknak arra, hogy együtt dolgozzanak a régi tagállamokkal abból a célból, hogy felismerjék a menedékkérők társadalmi és szakmai beilleszkedésére vonatkozó jó gyakorlatot.

1.7 Bár a munka még folyik, és érvényes következtetést még nem lehet levonni ebből, az EQUAL 2001-ben megkezdett első fordulója már szemlélteti azt az ígéretes új gyakorlatot, amellyel a hátrányos megkülönböztetést és egyenlőtlenséget kezelik. Többek között az alábbiakkal kapcsolatban: fogyatékoság és szexuális beállítottság, a dolgozók hosszabb idejű foglalkoztatására való törekvések, a munkanélküliek és az inaktív személyek üzleti vállalkozása, a bevándorlók hozzájárulása a foglalkoztatáshoz és a gazdasági növekedéshez, a munkaerő-piachoz való alkalmazkodóképesség elősegítése, építőkövek az élethosszig tartó tanulási stratégiákhoz, a nemek elkülönítésének kiküszöbölése a különböző ágazatokban és foglalkozásokban, a gondozási és háztartási feladatok megosztása, egyetemleges társadalmi felelősség, visszailleszkedés a kirekesztés leküzdése érdekében és szociális gazdálkodás, hogy több állás jöjjön létre és emelkedjék a színvonaluk.

1.8 Miközben a tematikus megközelítés állandó marad, a második fordulóban, különösen a bővítés után az EQUAL nem kevésbé fog foglalkozni a felmerülő kihívásokkal, mint például a roma emberek és az emberkereskedelem áldozatainak hátrányos megkülönböztetésével.

1.9 A tagállamokon átnyúló együttműködés az EQUAL alapszempontra, amely jól működik, és számos szinten megnyilvánul a fejlesztési partnerségek és a tematikus hálózatok között.

1.10 A „mainstreaming”, azaz az új ötletek és megközelítések beillesztése és beépítése a politikába és a gyakorlatba kihívás, azonban annak érdekében, hogy az EQUAL a maximális hatást érhesse el, az eredményeket elemezni, értékelni és terjeszteni kell, hogy ezek mind a tagállamokon belül, mind mindenütt az Unióban kifejthessék a hatásukat.

1.11 Az értékelés két részből áll: egy félidőben történő áttekintésből és egy folyamatos értékelésből. Az előbbi azoknak a félidejű, a Bizottságnak 2003 decemberében benyújtott nemzeti jelentéseknek a segítségével kell elvégezni, amelyek alapján az európai szintű értékelés készült. Az EQUAL értékelői EU-szerte nem javasolnak semmilyen változtatást az EQUAL általános felépítésében. A nemzeti értékelők jelentései alapján és saját munka- és elemzési területükön azonban kiemelnék egy-egy kérdést, amely korlátozhatja az EQUAL hatékonyságát, és készítenek egy sorozat ajánlást a hatékonyság fokozására. Ezt a félidejű értékelést követően a régi tagállamok továbbra is éves időközli jelentéseket készítenek.

2. Általános megjegyzések

2.1 Üdvözöljük a lelkesedést a partnerségért (3. szakasz), és helyeseljük a korábban az együttműködésben még részt nem vett csoportok közötti partnerség ösztönzése jelentőségének elismerését. Ez az EQUAL sikerében az egyik legfontosabb tényező, valamint az, hogy az adminisztrációs és támogatási folyamatokat úgy kell megtervezni, hogy a partnerségben való munkálkodás fenntartása legyen a legfontosabb cél.

2.2 Az 1. cselekvési szakasz szándéka (leírása a 3. szakasz, 4. bekezdésben) jól megalapozott. A folyamatok egyszerűsítése a fejlesztési munkához való eljutásig segíteni fog a lendület fenntartásában, és annak biztosításában, hogy a program sikere nem nehezedik túlságosan az ötletadó emberekre.

2.3 Az EQUAL-be bevont partnerek nagyon széles köre azt jelenti, hogy aktív részvételük valószínűleg bátorítja majd a jó kormányzás kialakulását. Az EQUAL elveiben és felépítésében a felhatalmazás bátorítása a jó kormányzásnál fontosabb kell, hogy legyen, és a 3.1. szakaszban egy jó lehetőséget hagytak ki ennek hangsúlyozására. Az EQUAL révén létrehozott hálózatok munkájának folytatása (3.1. szakasz, 4. bekezdés) az összes fél azon felhatalmazásán fog múlni, amellyel befolyásolhatják a többi érdekelt politikáját és gyakorlatát. A hátrányos megkülönböztetés által közvetlenül érintettek bevonásáról szóló vitát köszöntjük, de el kell ismerni, hogy az EQUAL végrehajtása gyakran hierarchikus az európai, nemzeti, regionális és helyi szinteken mindenütt. Ez növelheti a bürokráciát, valamint csökkentheti a tulajdont, hacsak nem látják előre és nem kerülnek el ezeket a problémákat. Különösen a finanszírozás ellenőrzését kell kiemelni, mint a felhatalmazást gyakran érintő mechanizmust.

2.4 Az Európai foglalkoztatási stratégia, a Társadalmi integráció, a Szerződés, az Európai Menekültügyi Alap és más politikai dokumentumok megvitatását üdvözöljük mint az EQUAL-hez irodalmat biztosító eszközöket, amelyek fontos lehetőséget biztosítanak olyan csoportok számára, amelyek rendes esetben nincsenek annyira bevonva az európai politikába, hogy értsék is azt, és kapcsolatban is álljanak vele. A további olvasnivalók,

vagy tájékoztató anyagok és a jegyzetekkel való ellátás bátoríthatja az ilyen partnerek további vizsgálódását. A kirekesztésben a hátrányos megkülönböztetés és az egyenlőtlenség jelentős tényezők, azonban fontos, hogy hozzászoktassuk a változás bürokráciájához az olyan csoportokat és egyéneket, akik részt vesznek az EQUAL-nek a politikába való bevonásában és a gyakorlatba való átültetésében, de tapasztalatlanok a politika befolyásolásában. Ezek az irányelvek egyes csoportok számára az első érintkezési pontot jelenthetik.

2.5 Az EQUAL által az innovációra helyezett hangsúly (5. szakasz) a politika megvalósításának új megközelítése vonatkozásában tárgyaljuk. Az EQUAL innovációról szóló irányelve (11.4. szakasz, 17. pont) új politikakialakítási folyamatokat is tárgyal. Nem szabad figyelmen kívül hagyni a fejlesztési partnerségekben rejlő lehetőséget a felhatalmazás és a jó kormányzás megteremtésére mind a politika kialakítása, mind annak megvalósítása során.

2.6 Az új ötletek politikába való bevonásának és a gyakorlatba való átültetésének megerősödése elismeri ennek fontosságát. A „multiplikátorok” képessé tétele új projektek létrehozására az innováció növekedéséhez vezethet. Fontos felismerni, hogy a fejlesztési partnerségekben vállalt innováció folyamatában nem szükségképpen a megfelelő emberek vesznek részt az eredmények politikába való bevonásában és a gyakorlatba való átültetésében.

2.7 Az értékelési folyamat nagyobb hangsúly fektetését ajánlja az állások megtartására, a foglalkoztatás minőségére és a közvetlen állásteremtésre. A kis és közepes vállalkozásokban dolgozó egyének számára az olyan tevékenységek vonzóvá tétele, mint a 30 és 40 éves korban az élethosszig tartó tanulás és a karriertervezés esetleg újszerű foglalkoztatási módokat kíván. Fontos együttműködni a hálózatos szervezetekkel (mint például szakszervezetekkel) és úgy irányítani a bürokráciát, hogy a papírmunka lehető legnagyobb része központosítva legyen.

2.8 A kis- és közepes vállalkozások és a nem-kormányzati szervezetek számára ismertek az EQUAL-lel kapcsolatos bürokrácia kihívásai, de ugyanezekkel a kihívásokkal találják szemben magukat a helyi hatóságok is, és az új tagállamoknak már aggodalmi is vannak a Strukturális alapok adminisztrációját illetően. A helyi hatóságok adminisztrációs problémáikat valószínűleg áthárítják a kis- és középvállalkozói és a nem-kormányzati szervezeti partnereikre, ezzel akadályozva ezen csoportok számára a dolgok megértését. Ha megoldást találunk a kis és közepes vállalkozások és a nem-kormányzati szervezetek számára, az hasznos lehet a rendszerben résztvevő összes szervezetnek.

2.9 Ennek a kezdeményezésnek jó az időzítése az európai politika és stratégia tájékoztatási fejleményei szempontjából. A lisszaboni folyamatról a félidejű jelentés 2005 júliusában esedékes, és ennek kulcseleme az EU foglalkoztatási stratégiája. Az új strukturális alapokra vonatkozó javaslatot is 2004 júliusában kell betervezni, és az európai kohéziós jelentés is nyújt némi lehetőséget az EQUAL-ből származó eredményeknek a politikába és a gyakorlatba kerüléséhez.

3. Konkrét megjegyzések

3.1 Az EQUAL teorikus alapját képező elgondolások elfogadásához nem fér kétség. A konkrét megjegyzések ezért inkább a mechanizmusokra összpontosulnak.

3.2 Az EQUAL első körében az 1. cselekvési szakasz (partnerség-építés) és a 2. szakasz, (fejlesztés) közötti átmenet lendületvesztést okozott néhány program esetében. Egy új, „megerősítő lépést” javasolunk, amely csökkenti a 2. szakasz jóváhagyásának adminisztrációját és biztosítja, hogy a költség az egész átmenet alatt megfelelő maradjon.

3.3 Az 1. cselekvési szakaszból a másodikba való átmenet középpontjában a fejlesztési partnerségi egyezmény megfogalmazása áll, amely tartalmazza annak célját, célkitűzéseit és cselekvési tervét. Fontos a folyamatosság. A partnerségeknek tudniuk kell, hogyan képesek felhatalmazási tevékenységükkel, adminisztrációs eljárásaikkal és munkatársak felvételével támogatni ezt a folyamatosságot. Meglehetősen egyenlőtlenség van az irányító hatóságok által a fejlesztési partnerségnek nyújtott támogatásban, amelyek nem mindig dolgoznak megfelelően. A tagállamoknak tanulniuk kell egymástól abban a tekintetben, hogy milyenfajta támogatásra van szükség a hatékony fejlesztési partnerség kialakításához. A munkatársi gárda folytonossága kiemelt probléma lehet az új tagállamokban, ahol a személyzet gyakrabban költözhet az újonnan megnyíló lehetőségek eredményeként.

3.4 A nemzetek közötti partnerségek kialakulása nagyon hasznos eleme az EQUAL-nek. A partnerségeket arra kell ösztönözni, hogy rugalmasak legyenek, reagáljanak és építsenek a programtervezetekben beálló elkerülhetetlen változtatásokra, amelyek a bevezetett újítások eredményei. A költségvetés rugalmassága döntő ehhez.

3.5 A pénzügyi szabályok azonosak az összes strukturális alap esetében, azonban a pénzügyi elszámolási folyamatot és a tevékenységeket gondosan kell irányítani úgy, hogy az adminisztrációs teher ne gátolja meg azokat, akik a legjobb helyen vannak ahhoz, hogy felhatalmazási lehetőséget szerezzenek.

3.6 A Bizottság korábbi tapasztalata azt mutatja, hogy a kiutalt pénzeszközöknek csak 85 %-át költik el. Javasoljuk az alulköltés rögzítését, és további „mainstreamingre” való felhasználását. Az alulköltés rögzítésének nem szabad fölösleges adminisztráció megkövetelésével, amely elvonja a figyelmet a megvalósításról, vagy a pénzeszközök idő előtti csökkentésével aláásnia a csúszásban levő vagy módosított programokat.

3.7 Az új ötletek és megközelítések politikába való bevonásához és gyakorlatba való átültetéséhez tartozó tevékenységeinek jegyzéke a 9.a szakaszban nem teljes, de különösen fontosnak érezzük, hogy felismerjük a tanácsadás mellett az üzleti támogatás szerepét. Különösen fontosak az olyan társadalmi partnerek, mint a szakszervezetek. Az 1. forduló eredményeinek kiaknázása a megfelelő helyen, fontos része az EQUAL 2. forduló javaslatainak kialakításában is.

3.8 Az új ötletek és megközelítések politikába való bevonása és gyakorlatba való átültetése egy megközelítés vagy stratégia, és nem szabad azt önmagában célnak tekinteni. Az új ötletek és megközelítések politikába való bevonása és gyakorlatba való átültetése érték hozzáadását jelenti, de ezt az alapjául szolgáló egyenlőségi eszközöknek, mint például az új egyenlő bánásmódról szóló törvénynek vagy a pozitív lépések politikájának kell alátámasztania. Elfogadhatatlan, hogy a tagállamok egy része még nem tett eleget a hátrányos megkülönböztetésről szóló irányelveknek olyan törvények életbeléptetése révén, melyek egy általános egyenlőségi normát hoznának létre ezekben az országokban.

3.9 A tájékoztatás az „Egyenlő lehetőségekről” azt állapítja meg, hogy gyenge a fogadtatása (10.1. szakasz, 3. bekezdés), és korlátozott vagy hagyományos módon értik (10.1. szakasz, 6. bekezdés). Az „Egyenlő esélyek” fogadtatásának és kezelésének különböző módjairól szóló tájékoztatás a tagállamokban, nagyban elősegítené az új programok kidolgozását. Például a nemek közötti egyenlőtlenségekkel kevés csoport foglalkozik egy témakörön belül, de az egész programban a legtöbb csoport dolgozik ezen.

3.10 A tagállamok közötti időzítemi és folyamatbeli eltéréseknek a negatív hatása (10.1. szakasz, 5. bekezdés) nemcsak a nemzetek közötti partnerségek felállítására vonatkozik, amellyel a 2. fordulóban kívánnak foglalkozni. Az adminisztrációs és ellenőrzési eljárások megtervezése, a 3. cselekvési szakasz időzítése és az általános projektidőtartam mind eltérő lehet az egyes országokban, és ezért a nemzetek közötti együttműködés ellen hathat.

3.11 A 2. fordulóban szereplő programok kiválasztásában hasznos lenne, ha az egyes témákat vezető két-két országtól hozzá lehetne jutni tanácshoz úgy, hogy a tagállamok közötti valamelyes összhang előnyét az irányító hatóságok hasznosítani tudják.

Brüsszel, 2004. június 2.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Roger BRIESCH